Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0001

R 3.142

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0002

1 Georg: Gemistij de Platonicæ atq Aristotelicæ phīa differ

2 Xenophontis de memorabilibq dictis Socratis Joh: Caselij

secundum Romanos et Athenienses

3 Evrolijs mensurarum & Ponderum Mich: Neandri.

4 de Globi terrenj dimensione, Edonis Hildenij.

5 u. 6 prudentiu: Aquenij

6 Item Differentia voc dixais: Mitionis

7 Graeca Grammatica Joh: Caselij.

8 Parva Logicalia Laticephali.

9 Tractatus Logicalis de demonstratione.

10 Autoritates Philosophiæ.

11 Artificiosa memoria Petri Ravennatis

12 Ars memorativa

13 Artificiosa Memoria Jac: Phil: de Ysabellis

14 Lucretij Bononiensis de arte oratoria

15 Algorithmus Linealis

16 Verba deponentalia Joannis Gynther.

17 de Verborum Compositis, et communibq, deponentalib. Joh: Mirmelij.

1) = Adams / Hubert Mayer, Catalogue ... 1967.
Sign. 67 B 21; AR 3-102) Nr. P. 1532
2)

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0004

Verba deponētalia Joannis Synthen.

Auxilio Virtute Labore

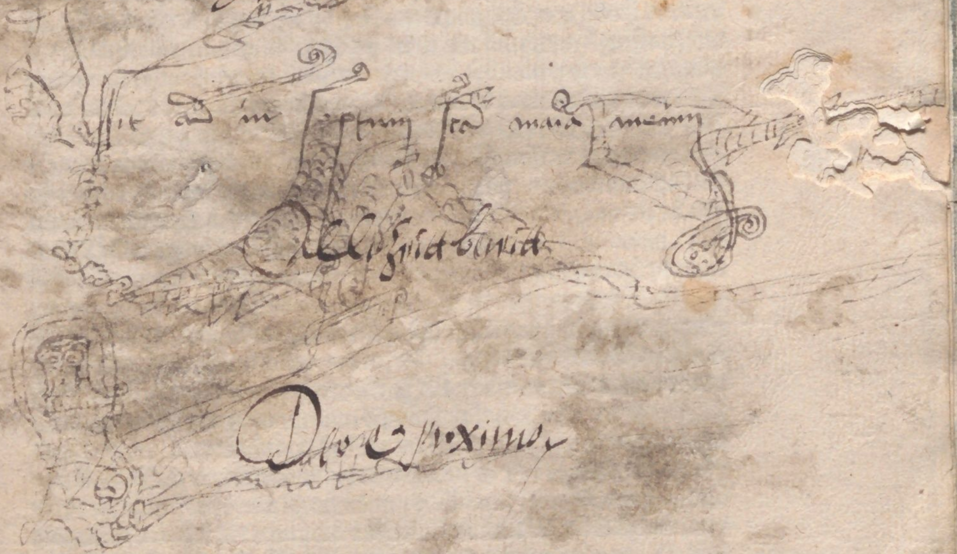

395

C. D. [illegible] 16

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0006

¶ Ad veſcendum

Eſcor cū potior fruor addas fungor ꝛ vtor
Vtimur vtilibꝰ. fruimur celeſtibꝰ eſcis
Veſcimur eternis. potior dape fungor hōre
Iſta notant vſum quartū ſextūqꝫ ſecundū
Depoſcūt caſum. potius tamen addito ſextū

¶ Vt aiunt nōnulli Joānes garlādinus videns errorem cōplurimoꝝ non habentium differentiam inter verba deponentalia ꝛ verba paſſiua. hunc libellum de v̾bis deponētalibus metrice collegit. ¶ Vbi notandum ꝙ verbum deponētale ꝛ paſſiuū in terminatione cōueniunt. nam ambo terminātur in or in p̄ma perſona p̄ntis temporis indicatiui modi. Sed differūt in hoc primo ꝙ v̾bum deponētale non poteſt dimitterer. Verūtamen inuenimꝰ quedam verba que ſub eadem ſignificatione capiuntur deponentaliter ſcd̄m modernos ꝛ actiualiter apud antiquos et ecōuerſo. Nam olim dicebatur labo labas. vt patet in ſequentia natalis chriſti. ſcꝫ per quem dies ꝛ hore labant. Sꝫ hodie dicitur labor Vñ Cato. Labitur exiguo ꝛc̄. labitur hora breui. Similiter inuenimus aliqua verba quibus antiqui vtebātur deponētaliter. quibus moderni vtūtur actiualiter. vt infra patebit per autorē. ibi Bellor agonizor ꝛc̄. ſub dens Bellat agonizat. Secūdo differunt quo ad ſignificationem. Nā ſignificatio verbi paſſiui exprimitur teutonicaliter per werdē. vt amor ick werde lief gehat. Secundo ſignificatio v̾bi deponentalis nō ſemꝑ exprimitur teutonicaliter per werden. ſed quandoqꝫ actiualiter ꝛ quandoqꝫ paſſiualiter. Exemplum primi. vt luctor ick worſtel. Exemplum ſecūdi. vt naſcor ick werde ghebooren. ¶ Verbum autem deponentale ꝛ cōmune ſic differūt. nam verbum deponētale habet vel actiuam ſignificationem. vt luctor loquor et ſimilia. vel habet paſſiuam ſignificationē vt naſcor. Sed verbum cōmune terminatur in r vt deponētale. ꝛ habꝫ vtramqꝫ ſignificationem ſcꝫ actiuam ꝛ paſſiuam. ꝛ ſic ordinatur cū duobus caſibus poſt ſe. ſcꝫ cum accō ꝛ abltō. ꝛ hoc ſub differētia ſignificationis. Vnde Floriſta. Paſſio dat ſextum ſicut dat ꝛ actio quartū. Et ſunt cōmuniter nouē verba cōmunia. Vnde Alexāder. Largior experior ꝛc̄ Que olim deponentalia dicebantur. quando duplex ſenſus erat in eis. Ideo adhuc ſua participia dant duo. Item quedam verba deponentalia ſunt tranſitiua. ꝛ quedam abſoluta ¶ Circa vocabula tertius nota ꝙ veſcor veſceris ſignificat comedere. Vnde Geneſis. iiij. In ſudore vultꝰ tui veſceris pane tuo. Secundo ſignificat ghebruken. Vñ Trenorum

iiij. Qui veſcebātur voluptatibꝰ interierūt. ¶ Ueſcoꝛ componitꝛ cum
con. vt Cōueſcoꝛ id eſt ſimul comedere. Unde Actuū primo. Cōueſcēs
ꝑcœpit eis ne ab hieroſolymis diſcederēt. ¶ Reueſcoꝛ reueſceris ſt iterꝫ
comedere vt cibo quo libēter veſcoꝛ reueſcoꝛ. Ueſcoꝛ eſt deponētale cum
ſuis cōpoſitis ⁊ caret ſupino ſcdm vſum ⁊ etiam ſuppletiōe p̄teriti. De
beret tamē facere veſcitum penultima coꝛrepta. ¶ Potioꝛ potiris dꝛ a
potis nomīe. Et eſt potiri frui vel vti. ⁊ cōſtruitꝛ cum gtō accō ⁊ abltō.
vt potioꝛ illiꝰ rei vel illam rem vel illa re. Et inuenitꝛ ſcdm antiquos ſe-
cundū terciā ⁊ quartam cōiugatiōes vt potioꝛ poteris vel potiris. ſupi
num in itum. potitum penultima pꝛoducta. Apud modernos tamen ē
tantū quarte cōiugatiōis. Potioꝛ eſt comparatiuꝰ de potis ſcdm vocē
Dicitur enī hic ⁊ hec potis ⁊ hoc pote. ⁊ idem eſt qd poſſibilis vel potēs
et comparatꝛ irregulariter ſm vocem ſed nō ſcdm ſignificationē. Nam
potis eſt idem qd potens. ⁊ potioꝛ idem qd melioꝛ. Ut ibi. Cum te ſim
potioꝛ iuſticia potioꝛ. ⁊ ſic pc tiſſimꝰ eſt idem qd optimꝰ. A potis ⁊ ſum
dicitꝛ poſſum. Unde Mat. xxvi. Poſſum deſtruē templū hoc. ¶ Fruoꝛ
eris hʒ fructum fruitum vel fretum in ſupino. Fruoꝛ et vtoꝛ differunt.
qꝛ fruimur rebꝰ quibꝰ vtimur ꝓpter illas. ſʒ vtimur ꝓpter nos. Eſt enī
re aliqua frui ei inherē ꝓpter ſe ⁊ eam diligē. Fruimur ergo deo. vtimur
mūdo ⁊ creatis in eo. Fungimur autē officio. ¶ Fruoꝛ cōponitꝛ vt con-
fruoꝛ. i. ſimul frui. ¶ Defruoꝛ. i. valde frui vel a fruitiōe ceſſare. Per-
fruoꝛ. i. ꝑfecte frui. Fungoꝛ fungeres hʒ functꝰ ſum in p̄terito ⁊ functū
in ſupino ⁊ eſt idem qd vti. Un̄ Ozee. iiij. Quia ſciam repuliſti repellā
te ne ſacerdotio fungaris mihi. ¶ Fungoꝛ cōponitꝛ vt defungoꝛ. i. deoꝛ-
ſum a functiōe eſſe. i. moꝛi. Un̄ qui moꝛitꝛ deoꝛſum fit a functiōe. Jn̄ de
functꝰ. i. moꝛtuꝰ. vt defunctoꝝ aīe viuāt vitā perennem. ¶ Perfungoꝛ
ſcat vti vel deſtruē Jn̄ ꝑfunctꝰ ⁊ ꝑfunctoꝛiꝰ. vt mūdi foꝛma ꝑfunctoꝛia
eſt. i. deſtructoꝛia ⁊ trāſitoꝛia. ¶ Utoꝛ vteris. i. vſum alicuiꝰ rei potiri.
Un̄ p̄mo ad Coꝛin. v. Modico vino vtere. Jbidem pº. Bona lex ſi qͣs
ea legitime vtatꝛ. Jn̄ hic ⁊ hec vſualis ⁊ hͦ vſuale. vſualiter aduerbiū. vt
vſuales tuos nūmos hūane mihi ⁊ vſualiter accōmodatos breui remit-
tam. Utoꝛ ꝯponitꝛ vt ab vtoꝛ. i. male vti. Un̄ Heſter. xvi. Multi ho
noꝛe qui eis collatꝰ eſt abuſi ſunt. Cato. Utere q̄ſitis ne ſic videaris abu
ti. Jn̄ abuſus. Un̄ Trenoꝝ. v. Adoleſcētibꝰ impudice abuſi ſunt. Inde
abuſio. i. mala vſio. Pſal. Loquūtur aduerſus iuſtos iniq̄tatē in ſuper-
bia ⁊ abuſiōe. Coutoꝛ. i. ſimul vti. Jo. iiij. Nō coutūtur iudei ſamari-
tanis. Utoꝛ cum ſuis cōpoſitis ꝓducit hāc ſyllabam v. Un̄ Hoꝛatius
in epiſtolis. Quo mihi foꝛtunā ſi non cōceditur vti.

¶ Ad inquirendum

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0008

Scrutoꝛ cū rimoꝛ contoꝛ vel ſciſcitoꝛ adde
Hec cum cōpoſitis quartum poſcūt ſibi caſum

Scrutoꝛ aris ꝑcat inquirē. inueſtigare. ſubtiliter inſpicere. Vn̄ Ho
ratiꝰ in epiſtolis. Arcanum neq̄ʒ tu ſcrutaberis vllius vnq̄ʒ. Inde hic ꝛ
hec ſcrutabilis ꝛ hoc ſcrutabile id eſt aptum vel habile ad ſcrutandum.
vt ſancta trinitas nō eſt ſcrutabilis a viatoribus. Inde ſcrutans. Pſal.
Scrutans corda ꝛ renes ꝛc̄. Jn̄ ſcrutum ſcruti. i. veſtis pauperum lace
rata. Etiam ſcruta dicūtur exta ſcʒ tripe quia in extis ſcrutabātur futu-
ra. Vn̄ Horatiꝰ in epiſtolis. Vilia vendētem tunicato ſcruta popello
Scrutoꝛ componiꝛ vt perſcrutoꝛ perſcrutaris. i. ꝑfecte ſcrutari. Unde
primo Machabeoꝝ. iij. Perſcrutās eos. Rimoꝛ rimaris ꝑcat inqui
rere. Vn̄ Proſper. Morbida rimeꝛ penetralia dextra ſalutis. Greciſta
Scrutoꝛ et experioꝛ vt ſanem vulnera rimoꝛ. Rimoꝛ cōponiꝛ vt perri
moꝛ. i. ꝑfecte rimari. vt huiꝰ latentis rei veritatem perrimoꝛ. Contoꝛ
aris ꝑt perquirē. ꝛ poniꝛ pro interrogare. vt q̊d contaris. i. int̄rogas be
ne nota Contoꝛ ꝯponiꝛ vt ꝑcontoꝛ. i. interrogo. vt ſepe quidē ꝛ perſepe
hac ſuꝑ re te percontatꝰ ſum. verūtamē reſpōſo dedignaberis. Therētiꝰ
Quod tua nō intereſt deſine ꝑcontari. Sciſcitoꝛ aris ꝑcat inueſtigare.
Mat. ij. Herodes ſciſcitabaꝛ vbi chriſtus naſceretur.

Ad cogitandum

Suſpicoꝛ et meditoꝛ reoꝛ iſtis arbitroꝛ adde.
Hec infinitum depoſcūt vel ſibi quartum

Suſpicoꝛ aris ꝑt arbitrari Vn̄ Job. xv. Cum par ſit ille ſemꝑ inſidi
as ſuſpicaꝛ. Meditoꝛ aris ꝑt cogitare. Eccl. xxiiij. Beatꝰ vir qui in ſa-
piētia meditaꝛ. Virgiliꝰ Siluestrē tenui muſam meditaris auena Jn̄
meditatio. i. cogitatio. vn̄ Pſal. Meditatio cordis in cōſpectu tuo ſꝑ.
Peruigili cura ſemꝑ meditare futura. Meditoꝛ ꝯponiꝛ vt cōmeditoꝛ
premeditoꝛ. Jn̄ premeditatꝰ ꝛ impm̄editatꝰ. vt penitet me hoc impm̄e
ditate cōpleſſe. Reoꝛ reris ꝑcat exiſtimare. vt te foꝛe grāmaticum ha-
ctenus. ratꝰ ſum. i. putaui. Jn̄ ratus ꝑticipiū. i. opinatꝰ. Sʒ ratus no-
mē idem eſt q̊d firmꝰ. Vn̄ qui polliceꝛ dicit. Hoc ratum eſſe ꝓfiteoꝛ. i.
firmum Vn̄. Credens vel firmus d̊ꝛ eſſe ratus. Jtē inueniꝛ rata in alia
ſcatiōe. vt iſte ſoluet vel recipiet ꝓ rata. i. pro ꝑte ſibi cōtingēte. Arbi
troꝛ aris ꝑt exiſtimare. Actuū. xiij. Quē me arbitrami nō ſum. Jn̄ arbi
ter q̊d in tribꝰ ꝑcatonibꝰ reperiꝛ. Arbiter nāq̄ʒ reuelatoꝛ d̊ꝛ cōſiliorum
Vn̄ Saluſtiꝰ. Procul arbitris oibꝰ amotis. Arbiter teſtis. arbiter iu
dex. Sʒ dr̄n̄t Judex ex lege. arbiter ex volūtate fit. Jn̄ arbitrium. i. libe
ra volūtas. Arbiter in cōmuni vſu eſt ſcd̊e declinatiōis. Inueniꝛ tamē

etiam in tercia. ſicut ponit. Gregorius in moralib⁹. Arbiter ſcd̄m Pa
piam ſecundę vel tercię declinationis. ſcd̄m Saluſtium eſt ſecundę. et
ſcd̄m regulas Priſciani eſt tercię declinationis.

¶ Ad auxiliandum.

Fragor ſuffragor patrocinor auxiliorq̨
Sunt āminiculor et opitulor adijcienda
Auxilium dant iſta tibi ternūq̨ requirūt

¶ Fragor aris non eſt in vſu. ſed in compoſitis. vt ſuffragor et ē auxili
ari ꝟbis ꝛ precib⁹ Jn̄ ſuffragium. vt ſanctoꝝ fulti ſuffragijs a deo adipi
ſcimur qd̄ meritis nr̄is nō valem⁹ Jn̄ ſuffragane⁹. i. auxiliari⁹ Un̄ epi
ſuffraganei dicunt̄ archiepoꝝ. Patrocinor aris ē defendē. vn̄ Facet⁹
Sic ꝓhibēt leges fraudem nō patrocinari. Jn̄ patrociniū. i. defenſio vl̄
auxiliū vt ſpero me beatę ꝟginis patrocinio dei grām nanciſci. Auxi
lior aris ē auxilium facē ꝛ ꝯſtruit̄ cum dtō vel accō. vt auxilior te vl̄ ti
bi. Quilibet ꝓximo ſuo auxiliabit̄. Jn̄ auxiliator. i. adiutor. vt ſuoꝝ de⁹
famuloꝝ indefeſſus auxiliator eſt. Amminiculor ē auxiliari. Opitulor
aris ē opem ferre. Deutro. xxxv. Surgāt ꝛ opitulent̄ vobis

¶ Ad diuinandum.

Vaticinor profor auricor et augurior q̨
Hęc etiam quartum caſum qn̄q̨ requirūt
Diuinare notant et poſſunt eſſe ſoluta

¶ Vaticinor aris ē diuinare ꝓphetare. vt venturū chriſtū ꝓphete va
ticinabant̄. Jn̄ vaticiniū. i. diuinatio vel ꝓphetia. vt craſtinā pluuiam
tuū ꝑdiuinat vaticiniū. Profor aris ē ꝓcul ab intētiōe fari ſiue ꝓphe
tare ꝛ ꝑt regere accm̄ cum dtō. vt hoīb⁹ cladem aſtra ꝓfant̄. Jn̄ ꝓpheta.
Un̄ Mat. xiij. Nō eſt ꝓpheta ſine honore niſi ī patria ſua. Auricor
aris ē futura dicē ex ſono auium. vt nocte bubone clamāte peſtem auri
cant̄ inſipiētes. Augurior etiā ē futura ꝑdicere ex garritu auiū. Jn̄
augurium. Unde dr̄ Numeri. xiij. Nō eſt augurīū in iacob.

¶ Ad laborandum.

Molior et nitor dic conor ſiue renitor
Hęc infinitum vel caſum dant tibi quartū
Infinitiuū proprie magis iſta requirūt

¶ Molior iris ē cū difficultate conari. etiā de magnis reb⁹ machina
ri parare. fabricare. excogitare. diſponē. vel cū difficultate ingenij aliqd̄
facē. vt nullas molimur inſidias. Quidā moliūtur fraudes cōtra aīas

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0010
DFG

4

ſuas. Molioꝛ cõponit᷑ vt amolioꝛ et ſꝫt remouẽ. Lu. Heu quãtum foꝛ-
tuna humeris iam põdere feſſus. Amolit᷑ onus. Demolioꝛ ſꝫt valde mo-
liri vel deſtruẽ. vt ibi. Damoliunt᷑ facies ſuas. Nitoꝛ eris ſꝫt laboꝛare. co-
nari. parere. qꝛ in ꝑtu maxim⁹ laboꝛ eſt pro parere facit. nixum ĩ ſupino.
Ouidi⁹. Nitimur in vetitum ſemꝑ cupimuſqꝫ negata. Saluſti⁹. Fru-
ſtra niti ⁊ nihil aliud fatigãdo niſi iniuriam q̃rẽ extreme demẽtie ẽ. Ni-
toꝛ cõponit᷑ vt annitoꝛ. i. valde niti vel adherẽ appodiari. Cõnitoꝛ. i. ſit᷑
niti. vt cõn-ſus erigere ſcalam. Enitoꝛ. i. parere. vt Enixa ẽ puerpera.
Obnitoꝛ. i. obluctari. Innitoꝛ id eſt cõtraniti vel adherere. vt iacob vi-
dit dominum innixum ſcale. Renitoꝛ ſꝫt reſiſtere. vt omnib⁹ velle reniti
nec cuiqꝫ cedere nolle extrema dementia eſt. Conoꝛ aris ſꝫcat attentare.
Ouidius. Quicquid conaboꝛ dicere verſus erat

¶ Ad perſequendum.

Perſequoꝛ inſequoꝛ emuloꝛ inſectoꝛ ſimul adde
Hec poſcũt quartum que ſunt cõtraria ſenſu

¶ Ad ſequendum in bono.

Proſequoꝛ et comitoꝛ ſequoꝛ exequoꝛ ac imitoꝛqꝫ
Signãt iſta ſequi. quartũ poſcũt ſibi caſum

¶ Sequoꝛ ſꝫcat volghen. vt patrem ſequit᷑ ſua ꝓles. Jñ perſequoꝛ ver-
uolghen. vt Saule quid me perſequeris. Inſequoꝛ ſꝫuolghẽ of naeuol-
ghen. Ignau⁹ lupus een bloede wolf. qui inſequentiũ clamoꝛe paueſcit.
Proſequoꝛ ſꝫcat volghẽ. vt cepta ꝓſequamur. Proſequoꝛ te laude. i.
laudo te. Sũmi triumphum regis ꝓſequamur laude. Exequoꝛ i. ad
effectum ꝓducere. Vñ. Exequit᷑ regis mãdatum quiſqꝫ fidelis. Execu-
toꝛes dicũtur illi ꝑ quos iudex ſentẽtiam mandat. Etiam dicũtur teſta-
mẽtoꝛes. Obſequoꝛ dienen. vt equũ eſt ſenib⁹ obſequi. Obſequium ami-
cos veritas odium parit. Subſequoꝛ naeuolghen. vt delirum ſenem in-
ſana iuuẽtus ſubſequit᷑. Secũdo ſꝫcat latẽter ſequi. vt is nos ſubſecut⁹.
queqꝫ arcana noſtra auſcultauit. Tercio eſt ſequi ſucceſſu tꝑis. vt citat⁹
ſum ad ſtandum iuri in ꝓfeſto petri aut infra quattuoꝛ dies ſubſequen-
tes. Conſequi kryghen. vt ſingula queqꝫ pecunia cõſequũtur. Pleri-
qꝫ venãtur quod nunq̃ꝫ conſequãtur. Sciẽtia nequit aliter q̃ꝫ diligẽtia
cõſequi. Vide ne quãdo cõſecutum eſt peniteat. ¶ Sectoꝛ aris frequẽ-
tatiuũ de ſequoꝛ ſequeris ſꝫ ad differẽtiam de ſecutoꝛ dicim⁹ ſectoꝛ ꝑ ſyn-
copam. vt laſſus ꝑtereuntes pedetentim ſectatus ſum. Sectoꝛ cõponit᷑
vt aſſectoꝛ id eſt ſequẽdo adipiſci. Conſectoꝛ. Jñ conſectane⁹. Emuloꝛ
emularis ſꝫcat diligere. Vt. ij. ad Coꝛin. xi. Emuloꝛ eñi vos dei emula-
tione. Secũdo ſꝫcat inuidere. Ad Romanos. xiij. Nõ in cõtentione ⁊

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0011

emulatione. Tercio ſt ſequi p inuidiam vel amorem. Prouer. xiiij. Ne
emuleris hoiem malum. Ps. Noli emulari in malignātibꝰ. vñ Emu
loꝛ inflat amat inuidet ac imitatꝛ Ab emuloꝛ deriuatꝛ emulus. i. inuidus
vel diligēs vel ſequax. Comitoꝛ aris. i. ſeq vel cum alio ire. vñ Thobię.
v. Angelꝰ dñi comitetꝛ vobiſcū. Jō comitatꝰ. i. ſecutꝰ. Ouidiꝰ Ipſe licꝫ
venias muſis comitatꝰ homere. Si nihil attuleris ibis homere foras.
Imitoꝛ aris. i. ſequi. Vñ Lucanꝰ. Qui te laxis imitatꝛ ſarmata bracis.
Jñ imitās. Vñ Lucanꝰ. Quas imitās pſul bis ſex fert pectore gēmas

¶ Ad litigandum.

Jurgoꝛ et obiurgoꝛ altercoꝛ rixoꝛ habetur.
Iſta notant litem nullumqꝫ regētia caſum

¶ Jurgoꝛ aris ſt litigare. vt quid iurgaris cōtra me Jñ iurgium. i. liti
gium. Cato. Ad iurgia ne gradieris. In Geneſi. Ne qſo ſit iurgium in
ter me ꝛ te frēs em̄ ſumus. Jurgoꝛ cōponitꝛ vt obiurgoꝛ ꝛ ſt litigare. vt
obiurgatus ſum pctōres. Item in eodem ſenſu inuenitꝛ iurgo iurgas qꝺ
componitꝛ a ius ꝛ garrio vel ago ꝛ ꝺꝛ iurgare. i. iure agere vel iure garri-
re. Quia hi q̇ cām dicūt iure diſputāt. Et accipitꝛ iurgare ī duabꝰ ſigni-
ficationibꝰ. Jurgari em̄ eſt rixari. litigare. ꝛ ꝓꝑe in cauſis agēdis. Etiā
eſt rep̄hendere. caſtigare. corripe. ꝛ impugnare ꝟbis. vel litigādo ꝟbera-
re. ꝛ ſcd̄m hoc cōſtruitꝛ cum accō. ꝛ cōponitꝛ vt obiurgo as quaſi fortiter
vel cōtra aliquē iurgare. ꝛ ſunt neutra ꝛ abſoluta p litigare. In alia ve-
ro ſignificatione ſunt actiua. Altercoꝛ aris. vel alterco as ſignificat cer
tare. litigare. ꝛ ꝓprie eſt ſophiſtarum inter ſe ꝟbis litigātium. Vñ Plꝰ
palpaniſta valet altercante ſophiſta. Inde altercatio id eſt litigatio.
Rixoꝛ rixaris ſignificat rixam facere. vt rixantur cum magiſtro ſchola
res. Ecci. xv. Vir iracundus ſuſcitat rixam.

¶ Ad acquirendum

Dic enanciſcoꝛ dic aſſequoꝛ ac adipiſcoꝛ
Soꝛtioꝛ. et lucroꝛ nanciſcoꝛ conſequoꝛ adde
Iſta petūt quartum dic lucroꝛ eſſe talentū.

¶ Nanciſcoꝛ eris ſt acquirē. vt gaudeo ꝙ pingue nactꝰ ſum beneficiū.
Enanciſcoꝛ ſt iuxta alios nanciſci vl̄ acquirē. Aſſequoꝛ ſt ſequi. vt De
functi ſunt oēs qui me aſſeqbantꝛ. Jñ aſſecla. i. ſeruꝰ. vt ibi. Aſſeclas ſu-
os pducat. Adipiſcoꝛ ſt acquirē. vt ioānes inter diſputātes gloriā ade
ptus ē. Soꝛtioꝛ iris ſt p ſortes diuinare vel tribuē. ſubmīſtrare diuidē
et adipiſci. vt ibi Soꝛtiamur de illa cuiꝰ ſit. Coequalem nobiſcum ſorti
ti ſunt fidem. Soꝛtioꝛ cōponitꝛ vt cōſoꝛtioꝛ tiris. Reſoꝛtioꝛ iris. Lu-

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0012

crot aris ſt acquirē. Vñ Mat. viij. Quid ꝓdeſt homini ſi vniuerſum mundum lucretur animę vero ſuę detrimētum patiat. Jñ lucrum .i. acquiſitio. Vñ ad Phil. pᵒ. Mihi viuere chriſtꝰ eſt ꝛ mori lucrū

¶ Ad emendum

Mercionoꝛ dicas mercoꝛqꝫ negocioꝛ adde
Mercoꝛ vult quartum ſed cetera bina

¶ Mercoꝛ aris ſt vendere vel emere vel nundinare. Ut ibi. Mercabimur ꝛ lucrum facie mꝰ. Joſeph mercatꝰ eſt ſindonem Jñ mercatoꝛ. Ut ibi. Nō erit mercatoꝛ in domo domini. Mercionoꝛ aris ſt aliq̄d acquirē ꝑ laborem. Negocioꝛ aris ſt emere. Ut ibi. Negociamī dum venio. ꝛ deriuaẗ a nomīe negocium quaſi negans ocium. Negocium autē ſit in cauſis Sꝫ negociatio in cōmercijs. vbi aliq̄d datur vt maioꝛa q̄s lucreẗ. vt ibi. Nolite facē domum patris mei domū negociatiōis

¶ Ad blandiendum

Blandioꝛ aſſentoꝛ obblandioꝛ addis aduloꝛ
Jſta petunt ternum ſic dicas blandioꝛ illi

¶ Blandioꝛ iris ſmeycken. vt meretrix procaci vultu blādiẗ adoleſcentibus Jñ blandicia. vt ibi. Triſtem blandicijs deliniuit. Blandus dicitur homo lepidus in verbis. Cato. Blandus eſto blandimētum. vt ibi Per linguę blandimentum decipit. Aſſentoꝛ aris ſignificat adulari. Jnuenitur etiam aſſentire ꝛ ſignificat aſſenſum prebere Unde Geneſis xxxiiij. Aſſenſi ſunt omnes id eſt cōſenſerunt circumciſis cunctis maribus. Jnde aſſentaneus id eſt qui cito prebet aſſenſum. Obblādioꝛ ſignificat valde blandiri. Aduloꝛ aris etiam ſignificat blandiri. Unde. Sicut auem modulans ſic ſtultum fallit adulans. Jnde adulatoꝛ id eſt blāditoꝛ. Vñ. Falſus adulatoꝛ nunq̄ꝫ ſit verus amatoꝛ

¶ Ad lętandum

Jucundoꝛ lętoꝛ quoqꝫ iocoꝛ gratuloꝛ adde
Prima duo ſextum poſcūt ſupremis datiuū

¶ Jucundoꝛ aris ſcat gaudere. Vñ Eccl. iij. Qui honoꝛat patrem iucundabiẗ in filijs. Jucūdus id eſt hilaris. Pſal. Ecce q̄ꝫ bonum et q̄ꝫ iucundum habitare fratres in vnum. Jucūditas. vt heſterno veſperi bibi vinum in iucūditate. Letoꝛ lętaris ſcat gaudere. vt plęriqꝫ dum lętantur inſaniūt. Vidi populum lętātem tubiſqꝫ canētem. Occurrit ei lętꝰ et amplexatꝰ eſt hominem. Letoꝛ cōponitur vt collętoꝛ id eſt ſimul gaudere. Jocoꝛ iocaris ſignificat boertē. vt iocaris mecū. Gen. xxvi. Vidit Jſaac iocātem cum rebecca. Jocoꝛ cōponitur vt adiocoꝛ. vt ibi Adioca

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0013

batur infantulus occiſori. Coniocor id eſt ſimul iocari. Gratulor aris ſignificat gaudere of gheluck bidden. Inde congratulor id eſt ſimul gaudere. vt congratulamini mihi repperi amiſſum.

¶ Ad famulandum.

Obſequor et famulor mereor cōfamulor adde
Iſta petūt ternum famulor dic eſſe iubenti

¶ Obſequor eris ſt dienen. vt iuuenes ſenibꝰ obſequi ęquū eſt. Iñ obſequiū. vt ibi. Obſequiū amicos. ſed veritas odium parit. Iñ obſequēs bedienſtich. vt ſi mihi nūc adiumēto fueris ſemper tibi obſequēs ero ¶ Famulor aris ſcat obſequi obedire. Sed famulari eſt debiti obſequij volūtatis. obedire ad vtrūqꝫ refertur. Iñ famulus. Famuli ꝓprie ſunt qui ex propria ſuorum familia ſunt orti. ſed ſeruꝰ ex cōditione ſeruitutis Cōfamulor aris componit a famulor et ſt ſimul famulari. vt extra ſciētiam ⁊ hominum in poſterum cui cōfamulemur. Mereor eris ſt merito aliqͦd ↄquirere vel lucrari. Secūdo ſt dolore flere. vt ibi Noli merere cœleſtia quando merere. Mereo cōponitur. vt demereo vel demereor et ſt a merito eſſe. vt ibi. Qͦd ſus demeruit ſucula ſepe luit. Promereo. i. valde mereo vt eximia tua in me bñficia necdum ꝓmerui

¶ Ad gradiendum

Ingredior ſimul egredior contraria verba
Depoſcūt quartū ſignant ſimul intus ⁊ extra
Pregredior gradior ꝓficiſcor eo tibi ſignāt
Iſta ſoluta notes quartū retinēt de locoꝝ
Dic gradior romā dic et proficiſcor ad vrbem

¶ Gradior eris ghaen. Iñ greſſus. i. trāſitus. vel ſignū derelictum i via Vñ. Per multos greſſus hō greſſus fit cito feſſus. Iñ gradatim. i. paulatim vt nemo repēte fit ſummꝰ ſed gradatim aſcēdit. Ingredior eris ſt ire vel intrare. vt Jeſus ingreſſus domū phariſei diſcubuit Iñ ingreſſus. i. introitꝰ. vt tēpli in īgreſſu aquę benedictę fit aſpſio. Egredior eris ſt exire. Geñ. ij. Fluuiꝰ egrediebat de loco voluptatis. Iñ egreſſio. Pſ. A ſūmo cœlo egreſſio eiꝰ. Progredior eris ſt voergaen. vt Quę eſt iſta quę progredit tanqꝫ aurora cōſurgēs Iñ ꝓgrediēs Proficiſcor eris ſcat ambulare. vt proficiſci volēs diluculo ſurrexi Iñ ꝓficiſcēs. vt Hō quidam peregre ꝓficiſcēs abijt in regionē longin quā Iñ profectꝰ id eſt vtilitas. vt ibi. Cauſa ꝓfectꝰ ſum ſępe longe profectus

¶ Ad memorandum.

Cōmemoror memoror reminiſcor ſiue recordor

6

Depoſcũt quartũ vel ſextum ſiue ſecundũ
Significant contra velut obliuiſcor eodem

¶ Memoror aris ſt recordari. Ecci. vij. Fili memorare nouiſſima tua et in eternum nõ peccabis. Et dicit indifferẽter memoror vel memoro memoras Cõmemoror aris. i. ſimul memoror. vt quis eſt quem tantũ cõmemoras. Reminiſcor reminiſceris ſt recordari. Vñ ps. Reminiſcere miſerationũ tuarum domine. Recordor aris ſt p̃terita ad cor reducere. Vñ Lu. xvij. Recordare fili quia recepiſti bona in vita tua. Obliuiſcor obliuiſceris ſcat memoriã alicuꝰ amittere. Vñ Ecci. xxix. Gratiã fideiuſſoꝝ tui ne obliuiſcaris. Ps̃. Ne obliuiſcaris pauperꝝ tuoꝝ

¶ Ad preliandum.

Prelior aduerſor luctor collucto habeto
Bellor agonizor ſunt hec tibi verba ſoluta
Bellat agonizat potius tñ approbat vſus

¶ Prelior aris ſcat bellare. Vñ Apoca. xij. Michael ⁊ angeli eiꝰ preliabant cum dracone. Aduerſor aris ſcat cõtrariari. vt ne aduerſeris mihi. alioquin relinquã te Hec ſibi inuicem aduerſant. Luctor aris ſcat pugnare vel ludere. Alanꝰ. Luctat cum nocte dies cũ nube ſerenũ. Collucto aris. i. ſimul ludere vel pugñre Jñ colluctatio. Ad Philip. vi. Nõ eſt nobis colluctatio aduerſus carnẽ ⁊ ſanguinẽ. Bellor aris vel bello as ſt pugñre. vt cõfortami ⁊ bellate p̃ re publica. Agonizor aris vel agonizo as are ſt certare in agone. Ecci. iiij. Pro iuſticia agonizate.

¶ Ad mechandum.

Scortor cum mechor meretricor adulteror addes
Lenonũ verba ſunt hec et cuncta ſoluta

¶ Scortor aris ſignificat meretricari. Jñ ſcortum id ẽ meretrix. Vñ Geneſis. xxxviij. Homines loci illiꝰ dixerũt mihi nunꝗ ibi ſediſſe ſcortum. ¶ Mechor aris ſignificat adulterari. Vñ Matthei. x. Vxor ſi dimiſerit virum ſuũ ⁊ alij nupſerit. mechatur. Jñ mechus. i. adulter ¶ Meretricor aris ſignificat fornicari. Inde meretrix. Vñ Luce. xv. Deuorauit ſubſtãtiam ſuam cum meretricibus viuendo luxurioſe. Adulteror adulteraris. vel adultero as ſignificat mechari. Vñ Mat. xx. Non adulterabis. Jñ adulter. Deutronomij. xxij. Morietur adulter cum adultera. Leno lenonis id eſt leccator.

¶ Ad ſpaciandum.

Orior et ſpacior vagor addo meridiorꝗ.

Hec tibi ſunt prime ſunt hec iibi verba ſoluta
¶ Ocior aris ſignificat ocia vacare. et venit ab ocium. Vn̄ Prouerbiorum. xxviij. Qui ſectatur ocium ſtultus eſt ⁊ replebitur egeſtate.
¶ Spacior aris ſignificat ambulare cauſa recreationis. ⁊ venit a ſpacium id eſt diſtātia. Vn̄ Eccl. xlij. Suis ſpacijs tranſeunt vniuerſa
¶ Vagor aris ſignificat ſpaciari. errare. diſcurrere. vt veſtrates vagabatur incerti. Canticorum primo. Vagari incipiam poſt gregem ſodalium tuorum. ¶ Meridior aris ſignificat ſpaciari poſt meridiem, vel quieſcere in meridie. Job. xxiiij. Inter aceruos eoꝝ meridiati ſunt

¶ Ad cadendum

Labor et illabor dilabor ſiue relabor
Simplex cōpoſitum labor tenuere ſolutum
Jllabor foueam ſi dicas prepoſituram

¶ Labor eris ſcat cadere. Vn̄ Cato. Labitur exiguo quod partum eſt tempore longo. Et eſt differētia inter labor v̄bum ⁊ labor nomen. Vn̄ Me grauat ille labor ſub cuiꝰ pondere labor. Jn̄ labes. i. macula. Unde Si poſt vina labes nō vini ſed tua labes. ¶ Jllabor eris ſcat inuallen. vt heſterna lectio hactenꝰ me fugiens menti mee iam illabitur. ¶ Dilabor eris diuerſimode ſcat cadere. vt rupta zona burſe ipoſitū es dilabit̄. ¶ Relabor eris weder vallen. vt iam ſanus effectus caue ne relaberis ¶ Delabor eris ſcat deficere. vt ioānes itinerādo feſſus humi delabit̄ ¶ Prolabor eris vallē. vt da mihi quē dilexi ſine ꝓlapſu. Si fractꝰ ꝑlabit̄ orbis impauidū ferient ruine. ¶ Elabor ſcat wt den handen ontuallen. vt anguilla de facili elabitur decapiētium manibꝰ. Etiam ſt euadere. vt alienis diſpēdijs edoctꝰ elabor pericula. ¶ Preterlabor voerbyghaen. vt demeritis tuis exigentibꝰ hoc vnū epulaꝝ preterlabit̄

¶ Ad mendicandum.

Dic medicor medeor cōiunge medelo medelor
Vult medicor quartū ſed vult medeor tibi ternū
Ars tibi concedit non vſus cetera bina

¶ Medicor medicaris vel medico medicas ſcat medicinā dare. vt in ſequētia. Mundū ſuo cruore medicat. i. ſanat. Male ſanus medicatur medici medicamīe ¶ Medeor eris ſcat medicinā dare. ⁊ caret ſupino. Vn̄ Alexāder. Nullum liquor medeorqꝫ. Grecista. Actiuū medico medeorqꝫ datiuū. Exigit ac medicor hūc caſum poſcit ⁊ illum.
¶ Medelo as vel medelor aris idem ſcat cum ꝓdictis. ſed nō ſunt multum in vſu.

¶ Ad incipiendum

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0016

Ordior inicior ſimul his exordior adde
Principiare notāt quartū ſimul hecqȝ requirūt
Orditur mulier. orditus prouenit inde
Orditur ſapiēs. tunc exit ab ordior orſus
Principiū dabit iniciū dabit hoc holocauſtum

¶ Ordior iris hn̄s ordit⁹ ſum in p̄terito ſcat incipe loqui. vt lectionē mgr̄ egregie exorſus eſt. Exordior iris ſt beghinnē. vt tue ep̄le exordium egregie exordiriſ Inicior aris beghinnē. vt euāgelij iniciū baſſe iniciaris. Scd̄o ſt offeren. vt pullū ad beatę v̄gis Marię honorē initior

¶ Ad querulandum.

Conqueror atqȝ queror lamētor ſiue querelor
Eſſe ſoluta notes et ſignāt iſta querelam
Et quādoqȝ petūt ternum. de te queror iſtis

¶ Queror eris ſcat claghen. vt vetera ſero querimur. Jn̄ queſtus id eſt querimonia vel lucrum. vt vetus hec querimonia eſt. Jn̄ queruloſus. i. querela plenus. vt is eſt queruloſus homo. Cōqueror ſt claghen. vt de te mihi is q̄ꝫplurimū conquerit. Querulor aris idem ſt. vt ſp abunde prouiſus querularis. Lamētor aris ſt flere. vt ibi. Mulieres ſedētes ad monumētum lamētabant dn̄m. te larga requirebāt lamēta.

¶ Ad negandum

Inficior primę dic defiteorqȝ ſecundę
Cum quarto ternū ſimul hęc duo verba requirūt

¶ Inficior inficiaris ſcat verſaken. vt neutrū inficior vtrūqȝ cōcedo Confiteor eris belyen. Vn̄ Ouidius. Confiteor ſi quid prodeſt delicta fateri. Defiteor eris ſcat aliqua fateri ⁊ aliqua negare

¶ Ad naſcendum

Dic orior naſcor et quę cōponis ab illo
Ortum ſignare decet iſta ſoluta notare
Si dicas oreris orior bene ſit tibi quartę

¶ Orior eris vel iris ſcat naſci. vt Regali ex progenie maria orta reful get. Quāuis olim orior fuit tercię ↄiugationis. eſt tamen hodie ſępius quartę cōiugatiōis. Secūdo orior ſcat ortum facere. Ps̄. A ſolis ortu vſqȝ ad occaſum. Naſcor eris ſcat de vtero exire. vt naſcitur chriſt⁹ ex maria virgine. Inde Renaſcor Pręnaſcor Enaſcor ⁊c̄.

¶ Ad amplexandum.

Amplector ſimul amplexor cõplector habeto
Iſta petũt quartũ velut eſt cõplector amicũ
¶ Amplector eris ſt ombeuanghẽ. vt petro venienti ioãnes occurrit mediũqʒ illũ amplectit. eius qʒ gratulat aductum. Cõplector idẽ. Amplexor aris eſt ꝟbum frequẽtatiuũ. vt tua beniuolẽtia me amplexaris

¶ Ad verecundiam.

Dico verecundor vereor dic reuereorqʒ
Primũ non tranſit ſed poſcũt cetera quartũ
¶ Uereor vereris ſt ontſien. Nõ venit ad ſiluã qui cuncta rubeta veretur. Quis tantũ terret ꝙ interrẽdo veret. Reuereor reris ſcat honorare aliquem cum timore. vt doctorem reuerere tuũ ſapientia prima eſt. Uerecũdor aris ſchamen. Cato. Uerecũdiam ſerua

¶ Ad placitandum.

Cauſor cauſidicor placitor quoqʒ cõplacitorqʒ
Sunt actiua ſimul et deponẽtia verba
Dum ſunt actiua tũc dicas cauſo ioãnem
Sed cum deponũt da terno cauſor vt illi
¶ Cauſor aris ſt cauſas agere. vel rephendẽ. calũniari. inculpare. cõqui ri. exigere. vel in cãm ducere. Ro. iij. Cauſati ſum⁹ iudeos ⁊ grecos ſub peccato eſſe. Cauſidicor aris ſt cauſas in iudicio dicẽ. voerſprekẽ. Inde cauſidic⁹. i. iuriſta. Uñ. Nulli cauſidico reor eſſe fidẽ neqʒ dico. Hoſti ꝓ modico fit amic⁹ ⁊ hoſtis amico. Placitor arʒ l' placito as pleytẽ. Dic placitor plus qʒ placito tñ extat vtrũqʒ. Cõplacitor aris ſt ſil' placitare

¶ Ad fatendum

Dic fateor dic confiteor dic profiteorqʒ
Iſta petũt quartũ depoſcũt et ſibi ternum
¶ Fateor eris ſt manifeſtare. vt fateor mea facta coacte. Nũc fatuũ fateor ⁊c. Cõfiteor eris ſt dicẽ ſcʒ corde ⁊ ore. vt ꝯfiteor deo pctã mea. ꝯfiteor ſponte. Diffiteor ſt negare. vt ſemꝑ tibi famulari haud diffiteor. Profiteor eris profeſſy doen. vt quiſqʒ ſuas religioſi regulas profitẽtur Secũdo ſt belyen. vt ꝓfiteor deum omnium creatorem

¶ Ad largiendum.

Largior eſt quarte ſimul ⁊ impartior adde
Hec donare notant ternum quartũqʒ requirũt
¶ Largior iris gheuẽ of werden gegheuẽ. vt egenis munuſcula largi-

mur haud larga manu. Partior iris ſcat diuidere. vt partiti ſunt veſti-
menta mea. Impartior iris gheuen. Vñ. Pauperis in ſpecie cum chri-
ſtus venerit ad te. Impartire ſibi quod dedit ipſe tibi

¶ Ad hortandum.

Hortor et exhortor ſimul his adiūgito ſolor
Iſta petūt quartum velut eſt exhortor amicū

¶ Hortor aris ſt ſuadere. cōfortare. inſtigare. vt tuo hortatu hoc agā
alias nō factur⁹. Iñ exhortor aris ſt diligēter hortari. vt te vt amicum
exhortor lris indefeſſe operam dare. Adhortor. cohortor. i. ſimul horta-
ri. Dehortor. i. diſſuadere. vt pſidiam dehortor. Solor aris ſt ſolacium
prebere vel alloqui vnum ⁊ derelictum. Nam qui ſolat̃ ſoli ſe applicat
dum loquit̃ ⁊ ſolitudines leuat ſuo alloquio. Horatiūs in epiſtolis. In
ſtruit exemplis inopem ſolatur egenum. Conſolor aris troeſten. vt non
eſt qui cōſoletur eam. Deſolor aris ſt triſtari. Iñ deſolatus.

¶ Ad vituperandum.

Cōuicior dicas et cōtumelior addas
Vituperare notant ⁊ terno conſociantur

¶ Cōuicior aris ſchande ſprekē. Vñ Mat. xv. Qui crucifixi erant cū
eo cōuiciabātur ei. Iñ cōuicium ſchande. vt is mea cōuicia ridēdo deu-
dauit. Cōtumelior aris ſchenden. Iñ cōtumelia. Actuū. v. Digni ha-
biti ſunt ꝑ noīe ieſu contumeliā pati. Malefici cōtumelia affecti iuxta
ſua demerita merent̃. ¶ Ad ſuſtinendū

Dic patior dic compatior dic perpetiorq̃ꝫ
Iſta pati ſignāt q̄ quarto iungere debes

¶ Patior pateris ſcat lyden. Vñ. Eſt graue damna pati grauius ſua
damna tacere. Inde patiens ⁊ patientia. vt ibi. Clarior eſt cunctis me-
rito patientia virtus Compatior compateris ſignificat mede lyden. vt
ſunt qui vobis non cōpatiant̃. Perpetior perpeteris ſcat lyden. vt heu
quantas hodie perpeſſi ſumus confuſiones.

¶ Ad indignandum

Auertor dic indignor dedignor habeto
Iſta petūt quartū ſed ſunt q̄nq̃ꝫ ſoluta

¶ Auertor eris ſt ſpernere. Vñ Boeti⁹. Eheu q̄ꝫ ſurda miſeros auer-
tit̃ aure. Is meam pauptatem auertit̃. Etiam d'r auerto auertis af kerē
vt a foemis oculos auerteris meā pauptatē auertit. hoc de⁹ auertat. In
dignor aris veronwerden. Vñ Jo. vi. Mihi indignamini q2 totū ho

minem ſanum feci. Dedignor idem ſignificat

¶ Ad videndum

Miror conſpeculor cōtemplor contuor adde
Iſta videre notant que debes addere quarto

¶ Miror aris ſcʒ pficere. laudare. vel pro miro habere. vnde Mira
murqʒ magis qs munera mētis adornāt. qʒ qui corporeis emicuere bo-
nis. ¶ Cōſpeculor aris ſcʒ pcul videͤ. vt prudentū eſt ventura ſpeculari.
Cōtemplor aris ſcʒ videre. proſpiceͤ. rimari. ꝛ ppͤe referſ ad inuiſibilia.
vt religioſoꝝ eſt calcatis curis omnibꝰ ſui cōditoris faciem ab intra per
ſepius cōtemplari. Contuor eris ſcʒ videre. vt iratꝰ petrus ardentibus
cōtuitꝰ oculis. Scḋo ſcʒ defendeͤ. vt pſepe ab inimicis cōtuitur nos deꝰ.

¶ Ad amandum.

Emulor et zelor et que cōponis ab illis
Iſta petunt quartū velut eſt te zelo amicū
Zelor deponēs. zelor cōmune notabis

¶ Emulor aris ſcʒ diligere. vt. ij. Coꝝ. xi. Emulor vos dei emulatione.
Secūdo ſcʒ inuidere. Ad Ro. xiij. Nō in cōtentione ꝛ emulatiōe. Ter
cio eſt ſequi p inuidiam vel amorem. Ps. Noli emulari in malignanti
bus. ¶ Zelor zelaris et zelo zelas ſcʒ amare. inuidere. ſequi per amorem
vel inuidiam. vt Zelo zelatus ſum dominum. Unde Pſalmiſta. Zela-
ui ſuper iniquos pacem peccatorum videns.
Zelotipus dicitur inuidioſus vel ſuſpicioſus.

¶ Ad loquendum.

For loquor atqʒ profor et colloquor alloquor adde
Ternū cum quarto tibi depoſcūt ſimul iſta
Sed tantū quartum depoſcūt alloquor affor

¶ For faris ſcʒ loqui. Un̄ Proſper. Nam fari recte miſerum eſt viue-
re praue. Qui multum fatur ſtultiſſimꝰ eſſe probaſ. In̄ famem. i. loque
la. vt ibi Ne leui ſaltem maculare vitam famine poſſes. Profor aris
ſcʒ pregnoſticare futura. vt is ſemp mala profaſ. Inde ppheta. Affor
aris toeſprekē. vt Gabrielē archāgelum credimꝰ diuinitꝰ te eſſe affatū.
In̄ affabilis toeſprekelick. vt dominꝰ noſter affabilis eſt ꝛ phumanꝰ.
Effor aris wtſprekē. vt is mentis cōceptum nequit effari. In̄ effabi-
lis wtſprekelick. Ineffabilis on wtſprekelick. vt ibi O ineffabilem vi
rum. Prefor aris voerſpreken. vt haud intereſt iuuenū prefari. Inde
prefatio. i. pars miſſe. Loquor eris ſprekē. vt i dominoꝝ curijs ſunt cli
entū greges cūctis ad grām loquētium. os ad os loqui. teghē wordich

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0020

Loquor poteſt cōponi cū omnibꝰ adiectiuis fere. vt multiloquor. ſtultiloquor ꝛc̄. Alloquor eris toeſprekē. vt petrus perhumane allocutꝰ ē me. Alloquor hūc affor dicas illi loquor et for. Eloquor wtſprekē. vt q̄ꝫq̄ꝫ vt rhetor eloq̄ris non tm̄ euades. Js ſumme eloquētie vir eſt. Colloquor. i. ſimul loq̄. Jn̄ colloquiū. Proloq̄r ſt vele callē. vt q̄d cōducit ita ꝓloqui. Scd̄o ſt alterīꝰ cām agere. vt is nō habet opus ꝓlocutore. Obloquor teghē ſegghē. vt obloquat̄ q̄d velit. 2° ſt detrahē. vt vulgare eſt obſeq̄. Proloq̄r voerſprekē. vt ꝓloqui ſtulti nitūtur. 2° ſt corā iudice loqui. Subloq̄r bedrieghē. vt blandimentū eſt ſubloq̄. ſcd̄o ſt goede woerde gheuē. vt ſubloq̄re ſi famā cupis hr̄c. Circūloquor omcallen. vt oportet turpia circūloqui. Jnterloquor ſt ſermonē interrūpere

¶ Ad rogandum.

Deprecor atqꝫ p̄cor duo deponētia verba
Hec poſcūt quartū ſic dicas dep̄cor illum

¶ Precor aris biddē. vt Precamur ſcē dn̄e defen. ꝛc̄. Dep̄cor aris. ſeer biddē. vt dep̄cor te humilime. Jn̄ dep̄catio een ghebet. vt ibi Multū valet dep̄catio iuſti aſſidua. ſcd̄o ſt denegare. vn̄ Sepe p̄cor mortē. mortē qꝫ dep̄cor idē. Imp̄cor aris vloekē. vt nō bonoꝝ ē ꝓprio plagas imp̄cari

¶ Ad emendum.

Dic p̄cior dic apprecior duo ſunt tibi verba
Que poſcūt quartū ſolidis p̄cior tribꝰ agrum
Apprecio precio reperitur non niſi raro

¶ Precior aris werdieren. vt hūc codicem duobꝰ aureis p̄cior. Antiqui dicebāt precio precias. Apprecior aris werdieren. vt neqꝫ te vilipēdens obulo nō apprecior. Antiqui dicebāt appre cio. vt ibi. Acceperūt argenteos quos appreciauerūt a filijs iſrael.

¶ Ad ambulandum

Dic gradior dic aggredior dicas quoqꝫ graſſor
Jſta petūt quartū petrus aggreditur orbem

¶ Gradior eris gaen. vt gradior romā. Jn̄ greſſus. i. trāſitꝰ. Vn̄. Per multos greſſus hō greſſus ſit cito feſſus. Gradior cōponit̄ cum p̄pōnibꝰ vt aggredior. cōgredior. egredior. ingredior. p̄gredior. regredior. progredior. trāſgredior ꝛc̄. Graſſor aris frequētatiuū eſt a gradior. Etiā ſt male agere. vt aliquē inuadere. Jn̄ graſſor. i. maleficus

Molior et demolior hoc verbum ſibi iunge
Jnfinitiuo vel ſaltem iungito quarto

¶ Molioꝛ iris ſt machinari parare. fabꝛicare. excogitare. diſponē cū difficultate. vel ingenio aliq̄d facē. vt pleriq; fraudes moliunt̄. Demolioꝛ ſt corrodere. vt ibi. Theſaurizate vobis thezauꝝ ī coelo. vbi nec erugo neq; tinea demolit̄. Scd̄o ſcat difficulter ꝛ ingenioſe agere. vt artis opus demolioꝛ. Amolioꝛ iris ſt remouere. auertere. Vn̄ Lucan⁹ Heu quātum foꝛtuna humeris iam pondere feſſis amolitur onus

¶ Ad moꝛandum.

Cōmoꝛoꝛ atq; moꝛoꝛ dic demoꝛoꝛ immoꝛoꝛ adde
Iſta moꝛam ſignant ſunt hęc quoq; verba ſoluta

¶ Moꝛoꝛ aris ſt impedire vel impediri. vt moꝛoꝛ te. moꝛoꝛ a te. ꝛ ſic eſt ꝟbū cōe. ſed qn̄ eſt ꝟbū deponētale tūc ſt habitare. Ouidi⁹. Errat ꝛ ī nulla ꝑte moꝛat̄ amoꝛ. Jn̄ moꝛa. i. tarditas. vt ibi. Me mos moꝛoſum moꝛa me facit eſſe moꝛoſum. Moꝛoꝛ ꝯponit̄ vt demoꝛoꝛ. ímoꝛoꝛ. ꝯmoroꝛ. Et ſunt fere eiuſdē ſcatiōis. vt ibi. Meli⁹ eſt cōmoꝛari draconib⁹ q̄; mulieri neq̄;.

¶ Ad hoſpitandum

Dic caſtrametoꝛ campis ſimul hoſpitoꝛ addis
Hęc duo ſunt primę q̄ ſunt ſimul ambo ſoluta

¶ Caſtrametoꝛ aris ſt diuidere. ponere vel mutare caſtra. vt caſtrametati ſunt filij iſrl'. Lucan⁹. Audax heſperios veniam metatoꝛ in agros. Caſtrametoꝛ hic ſt hoſpitari. q: qui caſtrametatur facit ſibi hoſpicium Caſtrametoꝛ etiam ſt bol wercken. vt ciuium eſt caſtrametari aduerſus inimicoꝝ inſidias. Hoſpitoꝛ aris ſt herberghen. ꝛ ſt recipere vel recipi hoſpicio. vt hoſpitoꝛ tecum. i. in tuo manco hoſpicio

¶ Ad regratiandum.

Gratioꝛ et gratoꝛ ſimul atq; regratioꝛ adde
Hęc tria ſunt primę q̄ ſunt ſimul ambo ſoluta

¶ Gratioꝛ aris danckē of ꝟbl ydē. Jn̄ gratuloꝛ et cōgratuloꝛ. vt cōgratulamī mihi amici mei ꝛc̄. Gratoꝛ aris ſt idē cum ꝓdictis. ſed non eſt multū in vſu. Regratioꝛ aris ſt grates reddere weder danckē. vt regratioꝛ tibi q̄; plurimū ꝓpter impēſa tua in me beneficia.

¶ Ad expectandum

Opperioꝛ dicaſq; moꝛoꝛ cui p̄ſtoloꝛ addas
Iſta petūt quartum velut eſt ego p̄ſtoloꝛ illum

¶ Opperioꝛ iris ſt expectare. Vn̄ Horati⁹. Nec tardū opperioꝛ nec pręcedentib⁹ inſto. Jn̄ opperiēs. i. expectās. Prudenti⁹. Opperiēs pro prijs moꝛituram viribus iram. Opperioꝛ etiā eſt ꝟbum paſſiuū a verbo

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0022
DFG

operio operis. Uñ Ouidiꝰ. Stantibꝰ extat aquis operiꝫ ab ęquore mo-
to. Et ibi. Opperior ſpectat operit me veſtis amęna. Moror aris ſcꝫ
habitare. ꝛ ſic ē deponētale. vt moratꝰ ſum dauētrię q̃ꝫ plurimis ānis vl̄
annos. ſed qn̄ eſt generis cōmunis tūc ſcꝫ impedire vel impediri.
Pręſtolor aris verbeyden. vt pſtolor tuū tribus horis aduētum.

¶ Ad diuidendum.

Partior eſt quartę cui ſortior addere debes
Quadripartior his ſimul atqꝫ bipartior adde
Adde tripartior et cōpartior omnibus iſtis

¶ Partior partiris deylen. vt ibi. Partiti ſūt veſtimēta mea ſibi. Bi-
partior biptiris ſt in duas ptes diuidē. Donatꝰ. Qualitas noīm ī quo
eſt: Biptita eſt. Triptior iris ſt in tres ptes diuidē. vt theologicę vir-
tutes triptiunꝫ in fidem ſpem ꝛ charitatē. Quadriptior iris ſt in q̃ttu-
or ptes diuidē. vt virtutes cardinales quadriptiunꝫ. i. iuſticiā. prudētiā.
tēperātiā ꝛ beniuolētiā. Sortior iris werpē. vt ibi Sortiamur cꝰ ſit.

¶ Ad moriendum

Dic morior dic cōmorior defungor habeto
Iſta mori ſignant et ſunt tibi verba ſoluta
Et morior quartę reperitur nō niſi raro

¶ Morior eris vel iris ſteruē. Uñ. Eſt in amore mori veneris ſe ſub-
dere mori. Cōmorior ſt mede ſteruē. vt cōmoriunꝫ iuſti ꝛ iniuſti ſorte ta-
men inequali. Defungor defungeris ſteruen. Uñ defunctꝰ. i. mortuus.
vt pro defunctoꝝ requie perſępius orandum eſt

¶ Ad verſificandum.

Verſificor dic metrificor q̄ ſunt tibi primę
Hec verſus faciūt hęc ſunt tibi verba ſoluta

¶ Verſificor ſcꝫ vſus facē. Uñ. Latinū fari beneſcribere vſificari.
Hęc tria nullꝰ habet niſi creber cōferat vſus. Metrificor aris ſt idē

¶ Ad menſurandum.

Metior ac metor pariterqꝫ remetior adde
Menſurare notant q̄ quarto iungere debes

¶ Metior iris ſt meten. Horatiꝰ in epl'is. Metiri ſe quenqꝫ ſuo mo-
dulo ac pede verꝫ eſt. i. cōueniēs ē. Remetior tiris weder meten. vt ibi
Eadē mēſura q̄ mēſi fueritis remetieꝫ vobis. Dimetior iris ſt diuerſi-
mode metiri. Ps̄. Lętabor et ptibor ſicimā ꝛ cōuallem tabernaculoꝝ di-
metiar. Metor metaris. i. metam ponere. Secundo ſt mēſurare. Inde

meta id eſt via. vt ibi. Cum tua rura metis vicinis ꝑcito metis

¶ Ad miſerandum.

Dic miſeror dic propicior ſimul et miſeretur
Da miſeror quarto propicior addito terno
Sed gtũm ſiue datiuũ vult miſereri

¶ Miſeror aris ontfarmen. ⁊ eſt opis. vt miſeror pauperẽ. i. ſignum ⁊ opꝰ miſericordie ſibi exhibeo. Miſereor eris. ontfarmẽ. ⁊ eſt cordis. vt miſerẽ mei vel mihi dñe. Propicior aris goedertierẽ ſyn. Deꝰ ꝓpicius eſto mihi pctõri. Jñ ꝓpiciatio. Ps̃. Quia apud te ꝓpiciatio eſt

¶ Ad cõuertendum

Cõuertor dices. cõuerſor inſuper addas
Sunt actiua ſimul et deponẽtia verba
Cum ſunt actiua tunc quarto conſociãtur
Sed cum deponũt tunc ipſa ſoluta notẽtur

¶ Cõuertor eris. bekerẽ. vt cõuertimini ad me ⁊ ſalui eritis. Ps̃. Conuertere domine captiuitatem nrãm. Cõuerto cõuertis. bekeren. Cõuerte nos deꝰ ſalutaris noſter. Joãnes ſtatuit ſe prorſus cõuertere. Secũdo ſt omkeren. vt ꝓpoſitio cõuertit̃. Tercio ſt beleggĥẽ. vt hãc pecuniam meam in vſum cõuertam. Verſor aris ſt verkerẽ. vt petrꝰ negociãdo brugis verſatur. Secũdo ſcat eſſe. vt io. verſat̃ dauẽtrię. Virtꝰ circa difficilia verſat̃. Cõtrouerſor aris twiſten. Jñ cõtrouerſia. Tergiuerſor aris ſt vleen. vt veſtrates tergiuerſati ſunt. Secũdo ſt bewimpelẽ. vt hoc nulla tergiuerſatione poteſt celari id eſt colorari.

¶ Ad reuertendum.

Dicas regredior retrogrediorqꝫ reuertor
Jſta ſoluta notes quartũ poſcũtqꝫ locoꝝ
Regredior romã dicaſqꝫ reuertor ad vrbem

¶ Regredior eris wedergaen. vt dauentriã regredior Jñ regreſſus een wedergãck. vt ibi Regreſſus eiꝰ ad pr̃em. Retrogredior achterwart gaen. vt in via dei non ꝓgredi retrogredi ẽ. Cancer retrogredit̃ ⁊ pleriqꝫ ſcholares. Reuertor eris wedkerẽ. vt ibi Reuertẽ reuertẽ ſunamitꝫ

¶ Ad prandendum.

Dic epulor veſcor et que cõponis ab illis.
Hec prandere notant epulor dic eſſe ſolutũ
Veſcor vult ſextum priſcum negat atqꝫ ſupinũ

¶ Epulor aris idē. Epulemur in azimis ſinceritatis Veſcor eris eten
Gen̄.iij. In ſudore vult⁹ tui veſceris pane tuo. Secūdo ſt ghebruken.
Trenoꝝ.iiij. Qui veſcebant voluptatibus interierūt

¶ Ad arguendum.

Dic argumentor ſimul et altercor habeto
Argumēta notāt quę dicas eſſe ſoluta

¶ Argumentor aris ſignificat argumenta facere vel proponere. Inde argumentatio id eſt diſputatio. Altercor aris ſignificat verbis cōtendere vel diſputare. vt acerbiſſime altercātur ſophiſtę. Plus palponiſta valet altercante ſophiſta. Inde altercatio id eſt lis.

¶ Ad moderandum.

Dic moderor dic cōmoderor quę ſunt duo pˀme
Atqꝫ modus ſignāt quę debes iūgere quarto
Actiuū modero reperitur non niſi raro

¶ Moderor moderaris ſignificat matighen. Prouerbioꝝ.xvij. Qui moderatur ſermones ſuos doct⁹ ⁊ prudēs ē. Vinum moderate ſumptū acuit ingenium. Inde moderamen. Vn̄. Sitqꝫ modus poene iuxta moderamina culpę. Cōmoderor aris idem ſignificat.

¶ Ad cantandum.

Eſt modulor canto dic primę dicqꝫ ſolutum
Cōmodulor ſimul ammodulor cōponis ab illo

¶ Modulor modularis ſignificat melodias facere. vt ibi. Laudes ſaluatori voce modulemur ſupplici. Modulo modulas ſignificat idem Cōmodulor et ammodulor ſignificat cum alio modulari

¶ Ad iraſcendum.

Iraſcor ternę tibi ſit verbumqꝫ ſolutum
Cuius cōpoſitum raro reperimus in vſu

¶ Iraſcor eris ſt ad iram ꝓuocari. Ps̄. Iraſcimini ⁊ nolite peccare. Flectitˀ iratus voce rogāte deus. Ps̄. Peccator videbit ⁊ iraſcetˀ.

¶ Ad operandum.

Eſt operor primę quod debes iungere quarto
Et ſua compoſita duo quę ſunt articulata
Actiuū cuius opero raro dabit vſus

¶ Operor aris arbeyden. Lu.xiiij. Sex dies ſunt in quib⁹ licet opari. Cooperor aris ſt mede arbeyden. Ro.viij. Diligentib⁹ deum oīa coope-

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0025

rantur in bonum. Diuina cooperãte gratia faciam quę hortaris.

¶ Ad furandum.

Furor furaris hoc verbum ſit tibi primę
Compoſitūq̃ʒ negat qđ debes iungere quarto

¶ Furor aris ſtelen. vt ibi. Furati ſunt nobis dormiẽtibꝰ. Furari nocte ſolitꝰ fur đr eſſe. Cõfuror mede ſtelen.

¶ Ad teſtificandū

Teſtificor teſtor et quę cõponis ab illis
Verba petūt quartū velut eſt dic teſtor alumnū

¶ Teſtor aris tughẽ. Lu. xvi. Ut teſteꝛ illis ne ⁊ ipſi veniãt in hūc locū tormẽtoꝝ. Scđo ſt aliquẽ in teſtẽ ſumẽ. vt teſtor vos. Tercio ſt teſtamentū facẽ. vt nondū teſtatꝰ ſum int̃ oĩa vite pñtis diſcrimia. Teſtificor tughẽ. Uñ pma Jo. v. Spūs eſt q̃ teſtificaꝛ qm̃ chriſtꝰ ẽ veritas.

¶ Ad maledicendum

Dicas deteſtor dic execror et maledico
Jſta petūt quartū velut eſt deſtructor iniquū

¶ Deteſtor aris ſt maledicẽ. Uñ Mat. xxij. Coepit deteſtari ⁊ iurare Scđo eſt ſpernẽ. vñ Prouer. Deteſtanꝛ ſtulti eos q̃ fugiūt mala. Proteſtor tughẽ. Jo. xiiij. Proteſtatus eſt dicẽs. q2 vnꝰ ex vobis me tradet. Proteſtor etiã ſt beſcheydẽ vt puia ꝓteſtatio adimit litẽ. voer beſcheyt en maect nae gheen kijf. Atteſtor tughẽ. vñ Geñ. xliiij. Sub atteſtatione iuramẽti. Cõteſtor. te tughe nemẽ. Ps. Audi ppl's meꝰ ⁊ cõteſtabor te. Obteſtor tughẽ. vñ Hiere. xlij. Obteſtatꝰ ſum hodie. Execror aris ſt maledicẽ. excõicare extra ſacrū facẽ. Ps. Tota die vba mea execrabãꝛ Execro as ſt idẽ. Maledico vmaledyen. vt Leuitici. x. Qui maledixerit pr̃i vel mr̃i morte moriaꝛ. Maledico regit dtm̃ l' accm̃. vt is maledixit me. hy vmaledide my. Sʒ maledicit mihi. hy vſpreect my quellick

¶ Ad promittendum

Polliceor quoq̃ʒ pollicitor promittere ſignãt
Quartū cum terno dabis iſtis polliceor rem

¶ Polliceor ceris ſt ꝓmittere. Uñ Heſter. iij. Argẽtum qđ polliceris tuū ſit. Jñ pollicitꝰ. Geñ. xxvij. Poſſideas terrã quã pollicitꝰ ẽ auo tuo Ouidiꝰ. Pollicitis diues quilibet eſſe pt. i. ꝓmiſſionibꝰ Galterꝰ Allice pollicitis ꝓmiſſaq̃ʒ tpe ſoluas. Jtẽ pollicemur ſpõte. ꝓmittimꝰ rogati. Pollicitor aris ſt frequẽter ꝓmittẽ. vt haud cõples qđ pollicitaris

¶ Ad excitandum.

Expergiſcor et experior velut excito ſignant.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0026

Iſta petūt quartū velut expergiſcitur illud
¶ Expergiſcor expergiſceris ontwaken. Eſa. xxvi. Expergiſcimi ꝛ lau
date ꝛc̄. Experior experiris ſcat ꝓbare vel probari. ꝯgnoſcere vel ꝯgno
ſci. tentare vel tentari. Ecci. viij. Qui cuſtodit p̄ceptum nō experietur
quicq̄ȝ mali. Jn̄ expertus ondersocht. Un̄ Ecci. xliiij. Uir in multis ex
pert⁹ cogitabit multa. Excito as ſcat wecken. Ps̄. Excita domine po
tētiam tuam ꝛ veni. Secūdo ſcat verweckē. Actuū xiij. Excitauerūt
perſequutionem in paulo.

¶ Ad nihilandum

Eſt fruſtror prime ſimul et ſua cōpoſitiua
Annihilare notant q̄ debes addere quarto
¶ Fruſtror aris ſt annihilare. fallere. decipe. Ps̄. Jurauit dn̄s dauid
veritatem ꝛ nō fruſtrabit eum. Boeti⁹ de phia. Reſpicientiū hoim fru
ſtrabat intuitū. Perfruſtror idem ſt. Cōfruſtror aris idem ſt

¶ Ad vindicandum.

Ulciſcor terne per quod vindicta notatur
Additur et quarto deus vt vlciſcitur iram
¶ Ulciſcor ceris wreken. vt phibuiſti me ne vlciſcar me hodie manu
mea. Job. Ultor inq̄tatis eſt gladi⁹. Jn̄ vltio. vt ibi. Ad facin⁹ duplex
nō ſufficit vltio ſimplex. Jn̄ vltor. Ps̄. Ut deſtruas inimicū ꝛ vltorē

¶ Ad inſidiandum

Inſidior prime cum terno iungito caſu
Impedire notat mihi dic petrus inſidiatur
¶ Inſidior inſidiaris ſcat laghe legghen. Aſtu ſubtili lup⁹ inſidiatur
ouili. Ps̄. Inſidiatur quaſi leo in ſpelunca ſua. Inde inſidiator. Lu. xi.
Miſerunt inſidiatores qui ſe iuſtos ſimularēt. Inde inſidię. vt ibi. Fa
cte ſunt inſidię a iudeis nauigaturo in ſyriam.

¶ Ad declinandum

Degredior dic declinor dic degrador addis
Declinare notāt ſunt hec tibi verba ſoluta
Degrado declino potius tn̄ approbat vſus
¶ Dedignor dedignaris. vel dedigno as are ſt aliquē de gradu dignitas
tis deponere. vt cleric⁹ maleficus ſolet dedignari. Degredior eris achter
wart ghaen. vt diſcēdo degreditur. Declinor aris. vel declino as weghē
Ps̄. Declina a malo ꝛ fac bonum.

¶ Ad prandendum

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0027

Eſt ianctor primę ſimul ⁊ ſua cōpoſitiua
Quod prādere notat ſummo de mane ſolutū
Et cum p̄dictis verbum ianctaculor aſſit
¶ Ianctor aris ſcꝗt ſummo mane comedere. vt obſtante pręcœpto ieiū nij hodie non ianctemur. vł Iancto ianctas ponitur pro eodem. Unde Ianctor deponens iancto neutrum ſub eodem. Senſu ſunt paria ſunt hinc ianctacula dicta. Ianctamur mane. cœnamꝰ veſpere facto.

¶ Ad ſpoliandum.

Prędor deprędor et cętera compoſitiua
Diſpoliare notant ⁊ quarto iungere debes
¶ Prędor aris ſignificat berouē. Iṅ pręda een roef. vt ibi. Diuiſa ſunt illius ſpolia capta pręda ſua Deprędor aris berouen. Uñ Trenoꝝ. iij Oculus meus deprędatus eſt animam meam.

¶ Ad flendum

Eſt lachrymor primę ſimul ⁊ ſua cōpoſitiua
Non lachrymor tranſit nec quę cōponis ab illo
¶ Lachrymor aris beſchryen. Io. xi. Lachrymatꝰ eſt ieſus. Apoca. vij Abſterget deꝰ omnem lachrymam ⁊c̄. Collachrymari. i. ſimul lachrymari. vt quid hoīs ſis neſcio ꝙ mihi lachrymāti tam facile collachrymaris. Illachrymor ſt̄ intus triſtari. Boetiꝰ. Mœſtus illachrymat

¶ Ad ſpernendum.

Abominor cedat quod non cōmittere debes
Et tibi ſit primę quarto quoq; iungere debes
¶ Abominor aris ſt̄ execrari. Pſ̄. Uirum ſanguinū ⁊ doloſum abominabitur dñs. Iñ abominatio. Pſ̄. Poſuerūt me abominatiōes ſibi

¶ Ad ſermocinandum.

Omelior dicas tu ſermocinor ſuperaddes
Sermocinare notant ⁊ ſunt hec verba ſoluta
¶ Sermocinor aris ſignificat p̄dicare. vt ęgregię ſermocinatus eſt plebanus. Omelior aris ſignificat omeliam predicare.

¶ Ad oſculandum.

Oſculor eſt primę quartū vult oſculor illū
¶ Oſcular aris ſt̄ oſculum dare. Canticoꝝ primo. Oſculetur me oſculo oris ſui. Iñ oſculum. Lu. xxij. Oſculo filium homīs tradis

¶ Ad ſuperbiendum.

Emulor ac inflor ampullor ſunt tibi prime
Iſta ſuperbire ſignant ſunt atqꝫ ſoluta.

¶ Emulor aris ḟt diligere. vt.ij.Coꝛ.xi. Emulor vos dei emulatione. Secūdo ḟt inuidere. Ro.xiij. Nō in cōtentione ꝛ emulatione. Jn̄ emulus id ē aduerſariꝰ .vt emuli mei diu latuit nequicia nūc mihi innotuit ¶ Inflor aris ḟt ſupbire. vt aſpernat̄ qui inflatur. Ampulor aris ḟt tumere ꝛ ſupbis ꝟbis inflari. Jn̄ ampulla.i.ſupbia. Un̄. Quid ꝓdeſt bulla.q̇d prodeſt ampla cuculla. Mentis in ampulla cū ſit deuotio nulla. Horatius. Proijcit ampullas ꝛ ſeſquipedalia verba.teuto.he ſprect coſtelicke groete woerden daer dat ſtuck vā eenen voet lāck is.

¶ Ad pacificandum

Intranſitiuū vult pacta notare paciſcor
Et ſua compoſita que ſemper cōmodat vſus

¶ Paciſcor eris ḟt in pactum accipere ſicut pango. Gen̄.ix. Recordabor foederis mei qđ pepigi vobiſcū. Secūdo ḟt ꝓmittere. Lu.xxij. Pacti ſunt illi pecuniam dare. Tercio ḟt amiciciā firmare. Un̄.ij. Paralipomenon.xxiij. Pepigit ioiada foedꝰ inter ſe ꝛ regem. Quarto ḟt ouerdrach maken. Job.xxxi. Pepigi foedꝰ cum oculis meis vt non cogitarē de ꝟgine. Cōpaciſcor ḟt mede vrede maken.of mede ouerdraghē.vt datis dexteris cōpaciſcebant̄. Repaciſcor ḟi iterum cōpactū inire.

¶ Ad tranſgrediendum.

Tranſgredior tranſire notat quartumqꝫ requirit

¶ Trāſgredior eris ouergaen.vt ponte iſelam trāſgredimur. Secūdo ḟcat ouertreden.vt qui potuit trāſgredi ꝛ nō eſt trāſgreſſus. Jn̄ trāſgreſſor een ouertreder.vt Miſerās p̄coepti trāſgreſſorem

¶ Ad experiendum

Experior ſimul expertor cōiungito quarto
Vſus dat primū.dabit ars ſed ſola ſecundū

¶ Experior iris.onderſoekē. vt experire idoneū ſi miniſtrum accoeperis. Ecci.viij. Qui cuſtodit p̄ceptum nō experit̄ quicq̄ꝫ mali. Jn̄ expertus onderſocht. Ecci.xxiiij. Uir in multis expertꝰ cogitabit multa. Jn̄ experiētia.vt ibi. Experiētia eſt reꝝ magiſtra. Experiētia facit artē inexperiētia vero caſum. Exptor aris ḟt frequēter res experiri

¶ Ad venandum.

Aucupor et venor duo ſunt venantia verba
Venor equos pecudes ego callidꝰ aucupor auceps.

Vult venor quartū dic aucupor eſſe ſolutum

¶ Aucupor aris ſt aues cape. Ouidiꝰ in ep̄lis. Aucupor infœlix icer te murmure famę. Jn̄ aucupiū .i. captura auiū. Venor aris ſt iaghē. Machabeoꝝ. vij. Vir frēm ſuū venat̄ ad mortē Jn̄ venator. Ecci. vij. Inueni amariorē morte mulierē q̄ laqueus venatoꝝ ē Jn̄ venatio. Gen xxij. Affer mihi de venatiōe tua vt comedā. Scd̄o venor ponit̄ ꝑ inueſtigare. vt ibi. Cūq3 venatu aliq̄d attuleris fac mihi inde pulmentū

¶ Ad iniuriandum.

Hęc iniuria fit iniurior inde creatur.
Terno vult addi velut hic iniurior illi

¶ Iniurior aris ſignificat iniuriam facere. vt hac in re iniuriaris mihi Jnde iniuria. vt ibi. Amice non facio tibi iniuriam

¶ Ad minandum

Cōminor atq3 minor duo deponētia verba
Quę poſcūt ternū quartum qñq3 requirūt

¶ Minor aris ſt druwen. vt is mihi mortem minatur Jnde minę minarum druwinghe. Actuū. xi. Saulꝰ adhuc ſpirās minaꝝ Cōminor aris .i. ſimul minari. vt homīes feri de facili necem cōminant̄

¶ Ad piſcandum.

Piſcor piſcaris eſt primę fitq3 ſolutum

¶ Piſcor aris ſt viſſchen. Jo. xxi. Vado piſcari. Jn̄ piſcator ſcat een viſſcher. Matthei. iiij. Faciam vos fieri piſcatores hominum. Expiſcor ſt wt viſſchen. vt expiſcari mare nequit.

¶ Ad dignandum.

Dignor condignor tibi primę ſunt duo verba
Quę poſcūt ſextum ſunt et qñq3 ſoluta
Infinitiuis poteris cōiungere ſępe

¶ Dignor aris ghewerdighē. Dignare me laudare te virgo ſacrata Jn̄ dignus. Lu. x. Dignꝰ eſt operariꝰ mercede ſua. Maria ē omni laude digniſſima. Dedignor veronwerdighē. vt cur tua me ſocietate dedignaꝛis

¶ Ad dominandum

Dic dominor dic prędominor et principor adde
Hęc tibi ſunt primę dic principor eſſe ſolutū.
Sz dominor ternū caſum vult ſępe ſecundū

¶ Dominor aris heerlicheit hebben. Pſal. Dn̄are in medio inimicoꝝ

rum. Lu. xxij. Reges gentium dñant eoꝝ. Pꝛędominoꝛ ſt idẽ. Pꝛinci
poꝛ idẽ ſt. Mat. x. Qui videnť principari gentib⁹ dominãtur eis

¶ Ad populandum.

Dic populoꝛ dic depopuloꝛ contraria verba
Quę poſcũt quartũ pariter duo ſunt tibi primę
¶ Populoꝛ aris ꝯſtroyen. vt dudũ leodiẽſes miſerrime populati ſunt
Depuloꝛ aris ſt valde deſtruere. vt tã vꝛbes q̃ʒ viculos depopulati ſunt.

¶ Ad cõuentandum.

Cõuentoꝛ primę cõuentum ꝑbet honoꝛis
Sed nunq̃ʒ tranſit cõuentoꝛ dico magiſtrum
¶ Cõuentoꝛ aris ſcat cõuentum facere vel celebꝛarr. Inde cõuentus
Ps̃. Protexiſti me deus a cõuentu malignãtium

¶ Ad dubitandum

Contoꝛ habet primã pariter dubitare notabit
Et ſua cõpoſita quę cuncta ſoluta notabis
¶ Contoꝛ aris ſt dubitare. ꝑquirẽ. ſcrutari. Uñ Contoꝛ cõquiro con-
toꝛ dubitoꝛq̃ʒ moroꝛq̃ʒ. Percontoꝛ ondˀſoekẽ. Therẽ. Qd tua nõ inter
eſt deſine percõtari. Sʒ ꝑcũctoꝛ aris ſt ꝯwachtẽ. vt h tota die icaſſum
ꝑcunctaboꝛ. ſcd'o ſt habitare. vt ꝑcũctoꝛ dauẽtrię Iñ ꝑcũctatio. i. moꝛa

¶ Ad pręuaricandum

Pręuaricoꝛ primę tibi deuaſtare notabit
Conſtruitur ſexto mediante ꝑpoſitura
Pręuarico primę raro reperitur in vſu.
¶ Pręuaricoꝛ aris vel as ſt ouertredẽ. Macha. vij. Parati ſum⁹ ma-
gis moꝛi q̃ʒ patrias dei leges ꝑuaricari Iñ ꝑuaricatio. vñ Ezechie. xviij
Proijcite a vobis ꝑuaricatiões vr̃as. Iñ ꝑuaricatoꝛ. Eſa. xlvi. Redite
pꝛeuaricatoꝛes ad coꝛ. ¶ Ad calumniandũ.

Eſt tranſitiuũ primęq̃ʒ calumnioꝛ extat
Et poſcit quartũ dic ergo calumnioꝛ illum
¶ Calumnioꝛ aris lˀ as ſt repꝫendẽ falſo accuſare. cõſumẽ. terrẽ. cauſa
ri. fruſtrari. ludificare. Uñ ps̃. Nõ calumnienť me ſupbi. Iñ calũniãs
Pſal. Nõ tradas me calũniantib⁹ me. Iñ calũnia. Ps̃. Redime me a
calumniantib⁹ me. ¶ Ad interp̃tandũ

Interp̃tatur deponẽs eſſe pꝛobatur
Et quartum quęrit velut eſt interp̃toꝛ illum

¶ Interp̄tor aris ṗt exponere vnam linguam in aliam. Vñ Neemię. viij. Cũgregati ſunt ad eſdrã ſcribã vt interp̄tarent eis v̄ba legis. Mat. p°. Nomen ei⁹ emanuel qđ interp̄tatur nobiſcũ de⁹. Jñ interp̄tatio. Vñ Judicũ. vij. Audiuit gedeon ſomniũ ⁊ interp̄tationẽ eius.

¶ Ad fabulandum

Fabulor et ventor et quę componis ab illo
Eſſe ſoluta notes ſimul oĩa ſunt tibi primę

¶ Fabulor aris ṗt fabulas dicere vel falſa. vt q̄ʒ plurimũ fabulatur poeſis Fabulor venit a fabũla. Ps̄. Narrauerũt mihi iniqui fabulationes ſed non vt lex tua. Ventor aris ṗcat ventum ꝑ os emittere

¶ Ad cõuocandum.

Concionor primę confirmes eſſe ſolutum
Cõuocare notat dic hi bene concionantur

¶ Concionor naris ſignificat cõuentum facere vel populum alloqui. Actuũ. xij. Concionabatur ad eos populus. Jñ concio. Vñ Neemię. v. Congregaui aduerſus eos concionem magnam

¶ Ad rationandum

Dicas rationor quod verbum ſit rationis
Hoc tibi ſit primę pariter dic eſſe ſolutum

¶ Rationor aris ſignificat rationabiliter loqui. vt diſcretorum eſt rationari. Irrationari vero degenerum eſt.

¶ Ad haſtiludendum.

Dic haſtiludior dicas pariterqʒ quiritor
Hęc duo ſunt primę ſunt hęc ſimul ambo ſoluta

¶ Haſtiludior aris ſignificat cum haſta ludere. vt non ſcholarium ſed quiritum eſt haſtiludiari. Inde haſtiludium. vt in carniſpriuio haſtiludia frequentãtur. Quiritor aris ſignificat idem

¶ Ad ſeruiendum.

Anhelor ancillor ſeruorum ſunt duo verba
Quę duo ſunt primę et terno conſociabis.

¶ Anhelor aris ṗt ſeruire. vt futuro verna parum valitur⁹ erit maioribus pauper anhelari abhorrens. Sed anhelo as ſignificat feſtinare vt libros inuiſere haud parum anhelo. Ancillor aris. vel ancillo as ṗcat ſeruire. vt permaxime erit vicio malle ociari q̄ʒ ancillari.

¶ Ad geniculandum.

Regi cęlorum geniculor omnipotenti

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0032

Hoc verbum prime tibi ſit ternumqꝫ requirit

¶ Geniculor aris ſt genua flectere. vt laudum cupidi ſibi volūt genicu lari. Clientum hero gratior. qui crebrius geniculari edoctꝰ eſt.

¶ Ad periclitandum.

Dico periclitor atqꝫ periculor iſta periclum

Significant. prime ſunt ambo verba ſoluta

¶ Periclitor aris ſt periculum incurrere vel diſcrimē. vt ad partꝰ diffi cultatem fœminę periclitant̄. Apl's. Periclitamur omni hora. Peri culū id eſt experimētum. Therē. in eunucho. Fac periculū in lrīs. fac in paleſtra. Ps. Pericula inferni inuenerūt me. Periculor aris idem ſt.

¶ Ad cachinandum.

Intranſitiuū ſignat ridere cachinnor

Sed tamen antiqui neutrū fecere cachinno

¶ Cachinnor aris vel cachinno as ſt ridē cū deriſiōe. oeuen. vt nō eſt ſa piētis de facili cachinnari ſꝫ inſontis Jn̄ cachinnꝰ. i. riſus īmoderatꝰ. vt ſit riſus tuꝰ abſqꝫ cachinno.

¶ Ad ꝓficiendū.

Grāmaticor de grāmatica cenſetur oriri

Rhetoricor de rhetorica vult ſumere formā

Deponēs primū reliquū dat quinqꝫ ſorores

Omnia ſunt primę pariter dic eſſe ſoluta

¶ Grāmaticor aris vel grāmatizo ſas ſcat grāmatice loqui vel grāma ticam tractare vel ſtudere. vt abſqꝫ pari is grāmaticat̄. Rhetoricor aris ſcat lepide loqui. vt ꝑmaxime eloquētię vir rhetoricatur

¶ Ad philoſophandum.

Philoſophor primę quod format philoſophia

Intranſitiuū cenſebis hoc fore verbum

¶ Philoſophor aris ſt phiam tractare. ſtudē. vel docē. ⁊ venit a phia. Eſt āt ſumma phia meditatio mortis cōtinua Jn̄ phs. i. amator ſapię.

Dic poetor dic ſophiſmor ſunt duo primę

Adde ſophiſtor et his dicas ſic eſſe ſoluta

¶ Poetor aris ſt fingē carmia inſtar poetę. vt q̄ꝫq̄ꝫ poetant̄ nōnulli at tamē his perraro arridet ipſa poeſis. Greciſta. Arte poetria fungor dū fingo poema. Ipſe poeta vocor ſic fictio dcā poeſis. ¶ Sophiſmor arꝫ vel ſophiſtico cas ſt decipere ꝟborꝫ inuolutionibꝰ Et dr̄ ſophiſta. i. in lo quēdo deceptor. ꝟborꝫ intricator. apparēs ſapiēs ſed non exiſtens. Jn̄ ſo

phiſticus.i.fraudulētus vel deceptoriꝰ. Ecci. Qui ſophiſtice loquitur odibilis eſt. ¶ Ad vagandum

Eſt vagor prime ſit et ſua compoſitiua
Intranſitiua tu cenſes hec fore verba.

¶ Vagor aris ſt diſcurrē.errare.ſpaciari.vt heſterno veſperi vagabamur incerti. Cāticoꝝ pᵒ. Vagari incipiā poſt greges ſodaliū tuoꝝ. Lucanꝰ. Nobilitas cū plebe patet lateqꝫ vagat̃. Jn̄ vagus.i.indomitꝰ. Vagor cōponit̃.vt cōuagor.deuagor.euagor.ꝑuagor.girouagor a q̄ girouagꝰ.vt plurima mētiunt̃ girouagi.teuto. die lātlopers lieghē veel.

¶ Ad fatiſcendum.

Dicas fatiſco fatiſcor ſunt duo verba
Deficioqꝫ notant et ſunt hec verba ſoluta
Nos quoqꝫ fatiſco veteres dixere fatiſcor

¶ Fatiſco cis ſt abūdāter hiſcere ⁊ ſcindi.vt iſte panis rimis fatiſcit.i. ſcindit̃. Scd̄o ſt aſſari.marceſcē.deficē. Vn̄ de ſcō Martino legit̃ Artus febre fatiſcētes. Fatiſcor eris ſtꝫ feſſus ſunt in p̄terito ſt idē. Jn̄ defatiſcor.i.deficē.fatigari.vinci. Defeſſus.i.laſſus ¶ Ad implendū

Exequor implere ſignat quartūqꝫ requirit.
Exequitur regis mandatū quiſqꝫ fidelis

¶ Exeq̄r exeq̄ris ſt aliq̄d ꝑficē.vn̄ Deu.xvi. Qd̓ iuſtū eſt exeq̄ris.ſcd̓o ſt ſequi vel iſtare ad aliq̄d faciendū. Jn̄ executio ⁊ exequie.i.officia diuina q̄ fiūt circa ſepultura ¶ Ad crapulādum

Crapulor et bacchor et que cōponis ab illis
Eſſe ſoluta notes que ſignant ebrietatem

¶ Crapulor aris ſt ſuꝑflue mādūcare bibere.inebriari. Ps̄. Tanqꝫ potus crapulatꝰ a vino. Crapulo as ſt idē.⁊ venit a crapula. Crapula ſm̄ Papiā eſt īmoderata voracitas dicta q̄ſi cruda epula cuiꝰ cruditate grauat̃ cor et ſtomachꝰ turbat̃.⁊ eſt potꝰ cibiqꝫ. Lu.xxi Videte ne grauent̃ corda vr̄a crapula ⁊ ebrietate. Ecci.xxxvij. Propt̃ crapulam multi perierūt Bacchor aris ſt furere vel inſanire ꝑut hoīes faciūt baccho vel vino pleni. Debacchor aris ſt valde īſanire vel a furore ceſſare.

¶ Finiūtur Verba deponētalia. Impreſſa
Dauētrię per me Richardū pafraet. Anno
dn̄i. M.cccc.xcix. Vicesimaſexta Maij

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0035

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quando quis est ... in bona potest
adire ... vir mulier
Vel ... in bona scientia ... non potest
adire vir vel mulier sed non ...
Quintus ... casus ... adire
Ubi est qui in bona scientia potest
adire ... [illegible] ... alteram rem
Vel ... in bona scientia potest
adire ... vel mulier ...
cum ... [illegible] ... alba mulier

Nota ... es sit ... [illegible]
... [illegible] ... ther ... [illegible]

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0037

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0038

VD16

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0039

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0040

15

Verba deponētalia Joannis Synthen.

Auxilio Virtute Labore

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:3-ha32-171133730-1902261615-12/fragment/page=0041